

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ו כסלו תשפ"ג | דף היומי בבלי: נדרים נו | דף הכולל: נדרים כב.
דף היומי בהלכה: מסימן ע"ט סעיף ב' עד סעיף ד'.
מוסר: שמירת הלשון - פרק ו' 'והעיקר תלוי' עד פרק ו' 'לכן האיש'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג "והחמישי שיחשוב עם נפשו" פ"ג "והשמיני חשבון האדם עם נפשו"

כשהגיעו הנאצים ורבי ליפא ליוש, נאלץ
לנטוש את ביתו יחד עם רעייתו ושבעת
ילדיו, היה חשוב לו רק דבר אחד: הוא הרים
מרצפת וחפר ברצפת ביתו בור עמוק...

התמונה שלא תשאיר אתכם אדישים • סיפור מדהים של מסירות נפש של יהודי ירא ושלם שרצה להציל את
התלמוד הבבלי מכליון רח"ל, וזכה שבנו ההדיר את התלמוד הירושלמי והעלה אותו על שולחן מלכים

שלפחות ש"ס אחד ישאר בעולם, שאותו ניתן יהיה להדפיס
מחדש ולהפיצו בישראל.

"המלחמה הסתיימה", מספר בנו הר"ר משה חיים ליוש
שליט"א, "אבי איבד בה את רעייתו ושבעת ילדיו הי"ד. אבל למרות
הטרגדיה האישית הקשה, הוא לא ויתר על הש"ס שבבעלותו. הוא
הצליח לשוב לביתו, והרים את המרצפת, אמנם ניכר שמישהו
חיטט באוצר והוא אף נטל עמו את הכרך העליון, מסכת שבת,
כנראה בכדי להעריך את שוויו ולהסיק מכך על ערכם של יתר

כשענני המלחמה השחירו את שמי אירופה, נשא הרב ליפא
ליוש את עינו לעבר ארון הספרים שלו, והביט עליו בדאגה רבה.
השמועות התחילו לזרום, הצורך הנאצי מתחיל לממש את זממו
ולהכחיד את העם היהודי, אבל לא רק את הנפש הוא רוצה,
אלא גם את הרכוש הרוחני ההיסטורי של עם ישראל - את ארון
הספרים היהודי.

הנאצים ביצעו את מלאכתם בהתלהבות גדולה. בכל מקום
אליו פלשו הם אספו את הספרים ושרפו אותם למרבה הצער,
ואכן, כתבים רבים נאבדו מעמנו בשנות הזעם הקשות.

כשנאלצו לנטוש את ביתם, ר' ליפא ליוש, רעייתו ושבעת
ילדיו, היה חשוב לו רק דבר אחד: הוא הרים מרצפת, חפר ברצפת
ביתו בור עמוק, והכניס את הש"ס שלו אל האדמה, מכסה אותו
בעפר וסוגר במרצפת...

השכנים בבתים הסמוכים עסקו אף הם בהטמנת חפציהם
בכדי שאלו ישארו ברשותם גם לאחר שתסתיים המלחמה. הם
טמנו באדמה את כלי הכסף ותכשיטי הזהב שברשותם, אבל הרב
ליוש טמן את הגמרא כשטעמו ונימוקו עמו: אחר המלחמה, טען,
איני יודע אם ניתן יהיה למצוא ש"ס. הרשעים הרי מעלים באש
את הספרים בכל מקום אליו הם מגיעים, וחלילה וחס שתשתכח
תורה מישראל. הואיל וכך יש להקדים רפואה למכה ולדאוג

הש"ס שהוטמן באדמה ושרד את השואה

התאמץ מאוד כדי להדפיס את הש"ס הבבלי אם חלילה ישתכח מישראל, ובנו, הר"ר משה חיים ילכחט"א, זכה בפועל להדפיס את הש"ס הירושלמי ועוד ספרי ראשונים ואחרונים, במסגרת ההוצאה לאור 'מאורי אור' שבבעלותו, ולהרבות תורה בישראל, ועל כך נספר בהרחבה בס"ד בגיליון 'לקראת שבת' שיראה אור בהמשך השבוע.

הספרים. אך יתר המסכתות שכבו להם בבור כבעת שהוטמנו, ואבי הסתער עליהם כשדמעות מציפות את עיניו.
"אחר העלה אותם לארץ והם מונחים עד היום בבית. גורלם של השכנים, לעומתו, לא שפר עליהם, וכל האוצרות שטמנו נבזזו בידי הצוררים שרצחו וגם ירשו".
מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה. רבי ליפא ליוש

"השדכן שמע את הדברים, התרשם שיש דברים בגו, ופנה לאבי הנערה כדי להציע את השידוך החדש, עם החבר של הבחור ההוא. שמעה המדוברת את ההצעה, וכשהבינה מי הוא המציע היא נחרדה..."

'מצווה לפרסם', סיפור מיוחד שאירע באחרונה, מפיו של הגאון הגדול רבי חיים שמרלר שליט"א נשיא ארגון 'הגפן' ורב בית המדרש 'היכל צבי' דחסידי צאנז בירושלים

"גם הבחור המדובר נפגע, אבל הוא התעלה על עצמו, ואמר לאבא שלו שהוא חושב שהנערה הזאת יכולה להתאים מאוד לחבר שלו, בחור מאוד טוב, בחור ברמה גבוהה, גם היא עושה רושם של בחורה מאוד מאוד טובה ומיוחדת, אולי כדאי להציע את השידוך הזה עם החבר שלו..."

"התקשר אביו של הבחור אל השדכן, ואמר לו, אומנם הבן שלי לא זכה בה, אבל לדבריו ייתכן מאוד שאחד מחבריו הטובים כן יזכה בנערה הזאת, כי לדעתו יכול להיות שהוא כן ימצא חן בעינייה, וחבל להתעלם מכזאת הצעה שיכולה ממש להתאים."

"השדכן שמע את הדברים, התרשם שיש דברים בגו, ופנה לאבי הנערה כדי להציע את השידוך החדש, עם החבר של הבחור ההוא."

"שמעה המדוברת את ההצעה, וכשהבינה מי הוא המציע היא נחרדה: 'היתה בידיים שלי הצעה כל כך טובה, בחור כזה שמסוגל להתעלות מעל הכאב שלו ולהציע את השידוך הזה לחבר שלו, בלי לקנא, בלי לכעוס, בלי לנקום ולנטור, הוא פשוט רוצה לעשות טוב, ואני אמרתי 'לא' על כזה בחור מיוחד? איפה היה השכל שלי?"

"היא חזרה לאביה ובפיה תשובה החלטית. היא מעוניינת בשידוך הקודם, עם הבחור שאותו היא דחתה, כי למצוא בחור עם מידות כאלו זה דבר נדיר במיוחד."

"ואכן, בתוך זמן קצר נסגר השידוך הזה בשעה טובה ומוצלחת, וכל המעורבים בדבר ראו כמה שאדם יכול להרוויח מוויתור. דווקא כשהוא חשב שהוא מוותר על דבר טוב, דווקא על ידי הפעולה הזאת עצמה הוא זכה בו."

"הרי הסיפור הזה הוא אות ומופת כמה שמידות טובות מועילות לאדם ומרפדות את החיים שלו בסייעתא דשמיא עד אין קץ".

יעקב א. לוסטיגמן

בשורות הבאות נכתוב כאן סיפור מדהים ששמענו מפיו של הגאון הגדול רבי חיים שמרלר שליט"א, מרביץ תורה בעל שם עולמי, רב בית המדרש 'היכל צבי' דחסידי צאנז בירושלים, ונשיא ארגון 'הגפן' הפועל רבות כדי לסייע במציאת שידוכים למעוכבי שידוך.

"לפני שבועות אחדים הייתי בארה"ב", מספר הגר"ח שמרלר שליט"א. "הגעתי לשם במסגרת פעילותי למען ארגון 'הגפן' ולמען הרוקים והרווקות המבוגרים."

"כשהגעתי לעיר התורה לייקווד, פגשתי יהודי מקומי שסיפר לי סיפור מיוחד במינו, שזה ממש מצווה לפרסם אותו. אני שמעתי את המעשה עם כל השמות וחקרתי אותו, ומצאתי שאכן הסיפור היה ונברא."

"וכך היה מעשה. היתה שם הצעת שידוך שהציעו נערה מוכשרת ומוכתרת בכל מידה נכונה, לבחור ירא ושלם תלמיד חכם ונעים הליכות."

"הצדדים התרצו והכל הסתדר מצוין, נשאר רק לקיים פגישה כמקובל בין הצדדים, ולאחר ששוחחה עם הבחור ממושכות, השיבה הנערה תשובה שלילית. הוא אכן בחור מאוד ערכי, ירא ושלם, יש לו מידות טובות ואין לי מילה רעה לומר עליו, אבל... היא הרגישה שהוא לא ברמה שלה... היא רוצה בחור שהוא יותר מעמיק בדברים ואפשר לדבר אתו על עניינים העומדים ברומו של עולם ולצפות לתשובות יותר מוצלחות ומבריקות. הבחור הזה קצת מדי פשוט בשבילה."

"כמובן שזאת זכותה, כל אחד יכול להחליט עם מי הוא רוצה להתחתן או לא. אין כאן סיבה לעלבון, ובכל זאת, בתוך עמנו אנחנו יושבים, וכולנו יודעים שכשאדם מקבל תשובה שלילית לשידוך שהוא רוצה בו, יש בזה גם פגיעה, לפעמים הפגיעה אפילו כואבת מאוד."

ה'אח' מאיכילוב קימט את מצחו ולא הבין על מה ראש הישיבה מדבר: "אני עזרתי לראש הישיבה?... מתי???" "ראש הישיבה התפלא, "זה היה לא מזמן!"

תכונה מדהימה שכדאי ללמוד ממנה ולחסוך הרבה בעיות בחיים...

יעקב א. לוסטיגמן

להכיל את כל האבלים והמנחמים, הגיע ראש ישיבה חשוב וגדול בתורה, שחב הכרת הטוב אישית למשפחת פורגס ובא לנחם אותם באבלם הכבד. כל הנוכחים חרדו לכבודו של ראש הישיבה שליט"א, קמו לכבודו ודאגו להציב כסא מיוחד שיוכל לשבת בנוח.

לאחר שהתיישב ופתח בשיחה עם אבי המשפחה, פנה ראש הישיבה לבנו ר' בניציון פורגס, וביקש להודות לו באופן מיוחד: "אתה עזרת לי כשהייתי בבית החולים", אמר, "אני חושש שלא הודיתי לך מספיק על כך".

או אז ראיתי מחזה מדהים. הרב בניציון פורגס, או אם תרצו 'האח בניצ' מבית החולים איכילוב, שיודע היטב מי הוא ראש הישיבה ומכיר אותו כמו כל שאר בני המשפחה, קימט את מצחו ולא הבין על מה ראש הישיבה מדבר: "אני עזרתי לראש הישיבה?... מתי???"

ראש הישיבה התפלא, "זה היה לא מזמן! לפני שבועות אחדים, כשהגעתי לבית החולים איכילוב, אתה עזרת לי ודאגת לי מאוד בחדר המיון!".

"אה, נכון!", אמר בניצ', "עכשיו אני נזכר. אכן שמחתי מאוד לעזור, זו היתה זכות גדולה עבורי!".

ואז הוא פלט מבלי משים עוד משפט אחד ש'תפס' אותי חזק מאוד: "כל יום אני מתפלל לקדוש ברוך הוא, שאשכח למי עזרתי... אני לא רוצה להרגיש כל הזמן שאנשים חייבים לי טובה...".

בתחילה לא כל כך שמתי לב למשפט הזה, אבל לאחר זמן מה הוא חלחל לתודעה שלי. כמה פעמים אנשים נעלבים כי לא כיבדו אותם מספיק לדעתם, כי לא הכירו להם טובה מספיק על מה שהם עשו למען הזולת או כי הקהילה לא מעריכה אותם על התרומה הגדולה שלהם למענה. אולי באמת הדרך הטובה ביותר היא שנשכח, פשוט נשכח את כל הטובות שגמלנו עם אחרים, כך לא נצפה לקבל מהם שכר.

חז"ל הקדושים נתנו לזה שם, לסוג הזה של חסד שהאדם עושה מבלי שיצפה לקבל שכר: חסד של אמת!

באחרונה יצא לי בסייעתא דשמיא להיחשף לרגע מאוד מאוד מיוחד. היה זה כשבאתי לנחם את משפחת פורגס בבית חלקיה, לאחר פטירתו של בנם/אחיהם, הבחור המיוחד שלמה יוסף ז"ל בן יבלחט"א הרה"ח ר' יהונתן בנימין הי"ו, שנפטר בגיל 35 כשהוא זך ונקי מכל חטא ועוון.

את משפחת פורגס אני זוכר מאז שאני זוכר את עצמי. בין בית הורי לביתם מפריד כנראה יותר מקילומטר, אבל במושב בית חלקיה, בו התגוררו אז כ-70 משפחות בסך הכל, כולם הכירו את כולם. על אחת כמה וכמה כשחברי הטוב היה בן למשפחת פורגס, הר"ר אלתר בניציון, שכיום הוא משמש כאח בחדר המיון של בית החולים איכילוב בתל אביב, ומקדש שם שמים בהליכותיו ובמסירותו המיוחדת למטופלים, תוך שמירה מוקפדת וחסרת פשרות על מראה והתנהגות ההולמת אברך חסיד בעלזא.

לפני שאספר את הסיפור המיוחד שגרם לי לחרוג ממנהגי ולכתוב בנימה אישית כל כך, אני חייב לעצור ולכתוב כמה מילים על הבחור המיוחד, יוסי ז"ל, שהיה חלק בלתי נפרד מנוף הילדות שלנו במושב.

מהיום שבו נולד, היה יוסי פורגס ז"ל סמל ומופת לאדם שכל כולו טוב לב ושמחה מתפרצת. לא היו לו פילטרים, הוא לא עשה 'הצגות', הוא תמיד אמר בקול את מה שהוא חשב, והמחשבות שלו תמיד היו חיוביות. הוא תמיד היה אומר תודה לכל מי שבא עמו במגע, תמיד אמר שלום לכל אדם, 'מה שלומך', ו... "הילדים שלך חמודים".

הוא זכה לגדול במשפחה מיוחדת שעטפה אותו באהבה אין קץ, הורים שהתמסרו אליו בצורה לא רגילה והצליחו להשריש את זה גם בכל הילדים האחרים שלהם, שמעולם לא התביישו בו, ביוסי ז"ל. הם מעולם לא הסתירו אותו, תמיד היו מחבקים אותו ומכבדים אותו - אפשר לכתוב ספר על המשפחה הזאת והיחס הנפלא שלה לילד/בחור המיוחד הזה, אבל הבטחתי לכם סיפור... כשישבתי שם, באוהל הגדול שנבנה בחצר המשפחה, כדי

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הכל טוב ויפה בימות החול, אבל ביום שבת קודש עלולה השלכה תמימה של שקית אשפה להיות כרוכה בחילול שבת עקב הפעילות של החיישן החשמלי

מה דעתכם שנדבר מעט על... אשפה?

מאת: ח. הגר

מתושבי היבשת - 'מגיפת הדבר השחור'. אחד מהנוזקים שנלוו למגיפה היה גל אדיר של אנטישמיות ששטף את אירופה לאור העובדה שבין היהודים כמעט ולא עשתה המגיפה שמות. הגויים הזדרזו להפיץ שמועות כביכול היהודים הם אלו שהפיצו את המגיפה, והראיה: אצל היהודים אין כמעט חללים.

אבל הסיבה האמיתית היתה פשוטה הרבה יותר. הגויים הפרימיטיביים של אותה עת לא שמעו כלל על מושג הניקיון, היגיינה וסניטציה היו מהם והלאה, מה שהביא לפריחה והפצה של נגיפים וחיידקים. היהודים לעומת זאת בקושי נפגעו מהמחלה הקטלנית משום שהם שמרו כבר אז על ניקיון והיגיינה ביתר שאת כפי שהורגלו עוד מזמן היותם לעם.

- המקום הראשון בו הוצבו פחי אשפה ברחובות על מנת לרכז את האשפה בצורה מסודרת, היה דוקא מקום מוסלמי - בערים קורדובה ואל אנדלוס אשר בספרד (לפני יותר משמונה מאות שנה, כאשר ספרד היתה תחת שלטון מוסלמי).

בשאר העולם לעומת זאת, לא היתה התייחסות שלטונית מסודרת לניקיון ופינוי אשפה במשך אלפי שנים. פסולת הייתה מושלכת דרך קבע לצד הכביש או במזבלות מקומיות קטנות. אמנם כמויות הפסולת שנוצרו היו קטנות היות שהערים היו קטנות, מספר התושבים שהתגוררו בהן לא היה גדול ומספר מפעלי התעשייה היה מצומצם. עם השנים חל גידול ניכר בהיקף התעשייה וחלה התפתחות של הערים שבאה לידי ביטוי בגידול ניכר במספר התושבים שלהן. כמו כן, חלה עלייה ברמת החיים אשר הביאה לעלייה בצריכת המוצרים ובכמות הפסולת המצטברת, מה שהכריח את הרשויות להתייחס בכובד ראש לסוגיה החשובה.

- בשנים האחרונות הולך ונהיה נפוץ גם במחוזותינו הפח המוטמן. הפח המוטמן הוא מיכל ענק הנקבר באדמה עד לעומק של כ-2.5 מטר, כך שרק חלקו העליון נראה על פני הקרקע. לפח הזה יתרונות רבים. ראשית, בזכות הטמנתו של הפח בתוך האדמה לעומק של מספר מטרים, כמות האשפה שיכול להכיל הפח גדולה בהרבה לעומת מכולות אשפה רגילות. בנוסף, אין ספק שהמראה של הפח המוטמן נעים הרבה יותר לעין מאשר "הצפרדעים" הישנים והמגושמים.

לפח החדש מספר משמעותיות הלכתיות, בין היתר לגבי אמירת דברים שבקדושה ברחובה של עיר. כאשר האשפה

- נכון, לצליל של המילה 'אשפה', יש ריח לא אטרקטיבי, אבל לא הייתי ממחר לזלזל בתחום המגלגל 296 מיליארד דולר. כן, קראתם נכון: העלות השנתית של פינוי והטמנת הזבל האנושי על פני כדור הארץ, מסתכם ב - 296,000,000,000 \$.

- חשבתם פעם כמה אשפה אתם מייצרים מידי יום? אתם עומדים להיות מופתעים: בכל יום ויום מייצר האדם הממוצע אשר חי במדינה מפותחת, יותר משלוש ק"ג של זבל. יש קשר ישיר בין רמת החיים ואופי הצריכה לבין כמות הזבל המיוצרת. 'שיאני הזבל' לצורך הענין הם תושבי ניו-זילנד, המייצרים בממוצע מידי יום 3.7 ק"ג זבל. האמריקאים מעודנים הרבה יותר; הם מייצרים 'בסך הכל' 2.5 ק"ג זבל ליום.

בקצה האחר נמצאות מדינות עניות ונחשלות. בגאנה - מהעלובות שביבשת אפריקה - מייצר תושב ממוצע מידי יום פחות מעשר גרם זבל. ההבדל הזה בא לידי ביטוי גם כאן בארצנו הקטנטונת: בני ברק ממוצע מייצר פחות מחצי כמות האשפה שמייצר שכנו התל אביבי.

- כמו בשאר התחומים, גם באיכות הסביבה והטיפול באשפה הקדימו בני ישראל את שאר העולם. כבר במדבר סיני, מיד לאחר שבני ישראל התגבשו ונהיו לעם, נצטוו בני ישראל לשמור על ניקיון אזורי המחיה והמגורים: "וַיִּדְ תְּהִיָּה לָךְ מְחוּץ לַמַּחֲנֶה וַיִּצְאָתָּ שָׁמָּה חוּץ, וַיִּתֵּד תְּהִיָּה לָךְ עַל אֲזַנְךָ וְהָיָה בְּשִׁבְתְּךָ חוּץ וְחִפְרְתָה בָּהּ וְשִׁבְתָּ וְכִסִּיתָ אֶת צְאֲתְךָ" (פרשת כי תצא).

בעיר ירושלים הקפידו במיוחד על הניקיון והטהרה - כמו שנאמר (תהלים פרק נ') "מְצִיּוֹן מְכֻלָּל יִפִּי". חז"ל קבעו הנחיות ברורות: (בבא קמא פ"ב ע"ב) אין עושים בירושלים אשפתות - משום השרצים והחרקים המצויים באשפה, ואין עושין בה כבשונות לשרוף סיד - משום העשן הנודף, ואין עושין בה גינות ופרדסים - משום הסרחון של העשבים הרעים הגדלים שם, ומשום שהדרך לזבלן ועלול הזבל לגרום סרחון.

יתירה מזו, שוקי ירושלים היו עוברים ניקוי וטיאוט יסודי מידי יום ביומו (בבא מציעא כ"ו ע"ב). מכאן גם משמעות שמו של 'שער האשפות' שבירושלים - דרכו היו מפנים החוצה את האשפה מהעיר הקדושה והנקה.

כך נהגו היהודים גם לאורך ההיסטוריה. לפני כחמש מאות שנה הכתה באירופה מגיפה איומה אשר הכחיזה כשליש (!)

העירונית אודות מידת הצורך לבוא ולפנות את המיכל. הכל טוב ויפה בימות החול, אבל ביום שבת קודש עלולה השלכה תמימה של שקית אשפה להיות כרוכה בחילול שבת עקב הפעילות של החיישן החשמלי. השאלה עלתה על שולחן מלכים - מאן מלכי רבנן, ובס"ד הגיעו רבני חלק מהערים להסכמה עם העיריה המקומית על השבתת פעילות החיישנים ביום שבת קודש.

מושלכת לעומק, ואינה גולשת החוצה מפתח המיכל לכל עבר, מצויים פחות מכשולים של אמירת דברים שבקדושה במקומות המטונפים.

אולם לצד זאת מביאה איתה הקידמה והמודרניזציה גם שאלות חמורות. אחד הבולטים שבהם הוא שאלת 'חיישן הנפח': בחלק מהפחים המוטמנים מותקנים חיישנים רגישים אשר מתעדים בזמן אמת את כמות האשפה, ומדווחים לרשות

אנחנו מביטים זה בזה... ומשלימים עם המצב. אין ברירה, חוזרים הביתה: "ילדי משפחת וסרמן", אני מכריז בקול, "בואו, אנחנו חוזרים הביתה..."

סיפור אמיתי שאירע ביום שישי האחרון, ונותן לנו המחשה מיוחדת על הנושא של 'גלות וגאולה'

יוחנן וסרמן

בכלל את הקושי ואת המועקה שאתה מרגיש כשאת תקוע שם בתחנה, ומצפה לישועה...

אנחנו מביטים זה בזה... ומשלימים עם המצב. אין ברירה, חוזרים הביתה: "ילדי משפחת וסרמן", אני מכריז בקול, "בואו, אנחנו חוזרים הביתה..."

הילדים מגיעים בשמחה, הדאגה היא לא שלהם, הלחץ הוא מנת חלקם של ההורים בלבד. הם לא מודאגים מהאפשרות שבשבת לא יהיה לנו מרק וטשולנט... את ה'דוריסוס' זכרנו להכניס למזוודה, נכון? אין צורך בשום דבר נוסף...

ברגע שאנחנו מתחילים לצעוד לכיוון הבית, מגיע האוטובוס! להפתעתנו הוא אפילו ריק מנוסעים. האוטובוס כולו עומד לרשותנו... האמת שאין זה פלא גדול, לאנשים שהמתינו לו בתחנות שלפנינו לא היתה סבלנות גדולה כל כך כמו לנו, הם כבר חזרו הביתה לפני עשר דקות או רבע שעה, ולכן האוטובוס הגיע כשהוא ריק...

העמסנו את כל הכבודה בתא המטען, ועלינו לאוטובוס בשמחה רבה. בחסדי שמים אפילו מכשיר לתיקוף רב קו לא היה לו, כך שאנחנו גם לא צריכים לשלם על הנסיעה אחרי הסיוט שחוונו כשמתנו לו זמן רב כל כך...

ישבים באוטובוס שמחים ומאושרים, מדברים על דא ועל הא, ופתאום מנקרת במוחי מחשבה מאוד מעניינת...

'תראה מה זה' אמרתי לעצמי, 'לפני שתי דקות היית לחוץ, היסטרי, בקושי הצלחת לנשום, מה יהיה, איך נגיע לשבת, כמה כסף עוד נצטרך לשלם היום על מוניות, איזו חוצפה זאת מצד החברה המפעילה את התחבורה הציבורית' ועוד ועוד...

'ברגע שעלית לאוטובוס והתיישבת', אמרתי לאיש שיחי - הלא הוא אני עצמי - 'שכחת את הכל. הדאגה נעלמה בין רגע, לא נשאר ממנה אפילו זכר!'

שעת צהרים של יום שישי. התחנה עמוסה במשפחות הנוסעות לשבת. מזוודות בכל הצבעים ומכל הסוגים, עגלות עם ילדים, מבוגרים לחוצים שלא מפסיקים להביט בשעון בהמתנה לאוטובוס הנכסף, וזאטוטים חסרי דאגות שמתרוצצים ביניהם כי כבר נמאס להם לחכות כמו 'ילדים טובים' עד שיבוא האוטובוס. השעה שבה אמור היה האוטובוס שלנו להגיע אל התחנה כבר חלפה עברה. איחור של עשר דקות סביר למדי לשעה הזאת כשהכבישים עמוסים והעיר פקוקה. גם עשרים דקות של איחור יתקבלו בהבנה, אבל חלפו כבר 40 דקות והאוטובוס לא נראה באופק.

מפלס הלחץ הולך ועולה. אל היעד שאנחנו נוסעים, יש רק שני אוטובוסים ביום שישי. אם האוטובוס לא הגיע, משמע שאנחנו צריכים לחכות לאוטובוס הבא שיבוא רק בעוד שעה וחצי. המשמעות: גם אם הוא יבוא בזמן וכן נצליח להגיע אל היעד, זה יהיה כחצי שעה בלבד לפני שבת.

ומה נצטרך להספיק באותה חצי שעה? הספק לא הגיוני בעליל. אנחנו עוד צריכים לבשל חלק ממאכלי השבת הנוזליים שאותם תכננו לבשל במקום בו נשבות, חלק מהילדים עוד לא התרחצו לכבוד שבת, ועל מנוחת צהרים אין מה לדבר בכלל.

אופציה ב': להזמין שתי מוניות ולהיפרד מכמה מאות שקלים...

מפלס הלחץ לא מפסיק לעלות. אין דבר יותר מתסכל להמתין לאוטובוס, ביום שישי חורפי, והאוטובוס בכלל אינו מעודכן במערכת של 'קל קו', כי הוא אוטובוס של חברה פרטית שעושה את הקו שת התחבורה הציבורית רק כ'תגבור'.

בעלי הרכבים לא מבינים כל כך על מה אני מדבר, אבלם צרכני התחבורה הציבורית מבינים זאת מצוין, אין צורך להסביר

ארוך ועיניים ירוקות רושפות, ולא שכחתי בדרך לקנות פחית קולה קרה ולשתות עם קשית... חה חה חה...
 כך גם הגלות הקשה והמרה בה אנחנו מצויים כיום. היא קשה, היא ארוכה, היא מעיקה, היא לא נגמרת, היא מקיפה אותנו מכל עבר, צרות ותלאות, אסונות ורדיפות... אוי, אין דבר נורא מזה. ברגע שתבוא הגאולה, "בשוב ה' את שיבת ציון", אנחנו נהיה במצב של "היינו כחולמים", אנחנו נסתכל על כל התלאות האלו כמו על חלום רע שהסתיים והתפוגג. בתוך שניה נשכח את הכל, זה כבר לא יעניין אותנו, לא יישארו לנו משקעים של צער וכאב, כלום... אנחנו נצחק על הגלות ונחיה את הגאולה.
 כשעולים לאוטובוס אחרי המתנה כל כך מייגעת ומלחיצה, מרגישים את הווארט הזה על העצמות!

ואז אספתי סביבי את בני משפחתי, ואמרתי להם ווארט יפה ששמעתי על הפסוק "בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים".
 כשאדם חולם חלום רע, הוא מסויט, מפוחד, הוא סובל ממצוקה נפשית קשה באותם רגעים. הוא מרגיש את האש מלחכת את בשרו, את הסכין של המחבל הננעצת בגופו, הוא מאבד את הנשימה כשהוא טובע במים... כל כולו מוקף בסבל ומכאוב נורא ואיום. יש חלומות שיכולים להיות מפחידים הרבה הרבה יותר מהמציאות הקשה ביותר.
 אבל מה קורה כשאדם מתעורר מהשינה ומגלה שהכל היה רק חלום?
 בתוך שניה המצוקה נעלמת לה. הוא אפילו צוחק על עצמו, איזה מצחיק זה היה כשרצתי וברחתי מ-200 מחבלים עם זנב

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

נדרים דף נו

איזה ספק היה בחופה שנערכה בעיר יריחו?

זיהי בהיות יהושע ביריחו

ואמרתי לחתן, שדעת הגאון רבי מנחם עזריה זצ"ל היא שליריחו יש שתי משמעויות: האחת מלשון חרון אף, והשניה ריח טוב של הקטורת שנדף מירושלים עד יריחו.
 לכן, כשבני ישראל היו במדבר, היתה יריחו חרון אף מלפני ה', וכתבוה בלי יו"ד, כמו שכותבים את המילה 'חרון', ואילו כשבני ישראל נכנסו לארץ ישראל הגיע ליריחו ריח הקטורת מירושלים, ולכן יש לכותבה עם יו"ד, מלשון ריח טוב. ומסתבר שגם כיום יש לכתוב את שם העיר בכתובה עם יו"ד.
 (שמחה בבית)

שתים עשרה פעמים בתורה ועוד שמונה פעמים בנביאים ובכתובים נכתבה המילה 'ירחו' בכתוב חסר. ובעשרים ושלוש פעמים 'יריחו' בכתוב מלא, בנביא, שרובם ככולם בנביא 'יהושע', ושתים מהם בנביא מלכים בדברי אליהו הנביא לאלישע.
 מעשה בחתן שביקש לערוך את חופתו בעיר יריחו, ואמרתי לו, מספר הרה"ג רבי יצחק זילברשטיין שליט"א שיש לעיין כיצד לכתוב בכתובה את שם העיר. הספק נסוב על השאלה האם צריך לכתוב 'ירחו' בלי יו"ד אחרי האות רי"ש, וכמו שכתוב בכמה מקומות בתורה, או שמא יש לכתוב עם יו"ד כמו שכתוב בנביא, (יהושע ב א) 'לכו ראו את הארץ ואת יריחו'.

להתחיל את היום ברגל ימין
 חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..
 המייל היומי של 'דרשו'.

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

באיזה אופן מותר לעסוק בדברי קדושה בסמוך לדבר מיאוס מגולה?

על ארבעה טפחים - אין צורך בהרחקה של ארבע אמות. אך ראה להלן בנוגע למקרה שבו האדם רואה את דבר המיאוס. ויילון המחובר רק בחלקו העליון, כמצוי בימינו, אינו נחשב כמחיצה לעניין זה; ויש שהסתפק בדבר. וכמו כן, יש שכתבו, שאין להשתמש ב'צורת הפתח' בלבד כמחיצה לעניין זה, למרות שהיא נחשבת כמחיצה לענייני עירובין, סוכה, ועוד.

[שו"ע עט, ב, ומשנ"ב י-יא; וראה עוד שם; בו"מ דרשו, 22]

כפי שלמדנו, אסור לאדם לעסוק בדברי קדושה: ברכות, תפילה, או דברי תורה, כאשר בטווח של ארבע אמות (1.92-2.31 מטרים, לשיטות השונות) ממנו נמצא דבר מיאוס. אולם, אם האדם נמצא במקום אחד, ודבר המיאוס במקום אחר - כגון שהם בשני חדרים נפרדים, או שזה בבית וזה בחצר; או שמחיצה מפרידה ביניהם; או שדבר המיאוס מונח במקום הגבוה עשרה טפחים, או נמוך עשרה טפחים, אשר רוחבו ארבעה

באיזה מקרה מתירה עצימת עינים אמירת דברי קדושה?

האומר את דברי הקדושה את עיניו, או שהמקום חשוך - יש אומרים, שאף לדעת הראשונים המחמירים הנ"ל, אמירת דברי הקדושה מותרת; ויש חולקים, ובשעת הדחק ניתן להקל. ומחשבה בדברי קדושה כאשר דבר המיאוס הנמצא ברשות אחרת, מותרת לכל הדעות אף באופן שהאדם רואה את דבר המיאוס.

[שו"ע עט, ב, משנ"ב יד, וביה"ל ד"ה אבל, וד"ה דוקא]

ההיתר האמור, לעסוק בדברי קדושה כאשר נמצא דבר מיאוס במקום אחר, הוא רק בנוגע להרחקה של ארבע אמות מכל עברי האדם; אולם, בנוגע לאמירת דברי קדושה כאשר דבר המיאוס נמצא למול האדם בטווח ראייתו (ראה תקציר לאתמול) - נחלקו הראשונים, אם הימצאותו של דבר המיאוס במקום אחר מועילה להתיר זאת; ואין הכרעה במחלוקת זו, והיא 'ספקא דדינא'. ואם בנוסף על הימצאות דבר המיאוס במקום אחר, עוצם

האם אדם חָסֵר חוש ריח צריך להתרחק מריח רע?

מבית הכסא, ורק כותלי בית הכסא מפרידים בין מקור הריח לאדם - לכל הדעות יש להתרחק ארבע אמות מהנקודה בה כלה הריח. ואדם שמסיבה כלשהי אינו מסוגל להריח - בדרך כלל, דינו לעניינים אלו כדין מי שמסוגל להריח; אך באופן האמור, שמקור הריח נמצא במקום אחר, יתכן שבשעת הדחק רשאי הוא להקל ולעסוק בדברי קדושה אף באיזור שאליו מגיע הריח.

[שו"ע עט, ב, ומשנ"ב טז-יח; בו"מ דרשו, 27]

ריח רע הנוסף מדבר מיאוס, דינו בדרך כלל כדבר המיאוס עצמו, דהיינו, שאף אם דבר המיאוס רחוק ארבע אמות מהאדם, והאדם אינו רואה אותו, יש להתרחק ארבע אמות מהנקודה בה כלה הריח. אולם, כשדבר המיאוס נמצא במקום אחר, וריחו הרע נודף ומגיע אל המקום בו נמצא האדם - נחלקו הפוסקים, אם באופן זה די ביציאה מהאיזור שאליו מגיע הריח, או שצריך להתרחק ארבע אמות מהנקודה בה כלה הריח. ואם מדובר בריח היוצא

* אסור לאדם לעסוק בדברי קדושה בשעה שיש דְּבַר מיאוס לפניו, בטווח ראייתו; ועצימת עיניים, או הסבת הפנים הצדה אינה מתירה איסור זה. ונחלקו הפוסקים בנוגע להגדרת 'לפניו' לענין זה: יש אומרים, שכל הצדדים שלפניו, נחשבים כ'לפניו'; ויש אומרים, שרק השטח שהוא מסוגל לראות ללא הטיית הראש, נחשב כ'לפניו'.

* אם נמצא בבית הכנסת דְּבַר מיאוס שאסור מדרבנן לעסוק בדברי קדושה בסמוך לו, בשעת חזרת הש"ץ - אם ההודעה לש"ץ, והפסקת התפילה בעקבותיה, כרוכות בהכרח בבזיונו של אחד הנוכחים, אין להודיע לש"ץ על כך, גם אם דבר המיאוס נמצא בסמוך לו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן לברך את ברכות השחר ולומר 'קרבנות' בלילה?

נוספת עד הבוקר, רשאי לברך את כל ברכות השחר, מלבד ברכות 'אלקי נשמה' ו'המעביר שינה'; ובדיעבד, אם בירך את שתי הברכות הללו בלילה, לא יברך בבוקר שנית.

וכמו כן, את פרשיות הקרבנות, וכן פרק 'איזהו מקומן' - אין לומר לפני עלות השחר, כיון שזמן הקרבת הקרבנות הוא ביום בלבד; אולם, במקרה של חוסר פנאי לאמירתן ביום, ניתן לאומרן בלילה.

[שו"ע מז, יג, משנ"ב ל-לב, וביה"ל המשכים קודם, וד"ה מברך; בו"מ דרשו, 32]

את כל ברכות השחר, ניתן לברך לפני עלות השחר, למעט ברכת 'הנותן לשכוי בינה'. ובדיעבד, אם בירך הנותן לשכוי בינה לפני עלות השחר, יצא ידי חובתו. ולדעת פוסקים רבים, השומע קול קריאת תרנגול לאחר חצות הלילה, רשאי לכתחילה לברך הנותן לשכוי בינה; אך לפני חצות, אף אם שמע קול תרנגול, הרי זו ברכה לבטלה.

הקם משנתו בעוד לילה, ובדעתו לשוב ולישון שנת קבע

הלוח היומי

כ"ז בכסלו | רבי אברהם ב"ר דוד הראב"ד זצ"ל,
מפושקירא, בעל ההשגות, בעלי הנפש ועוד

יארצייט:

ד' אלפים תתקנ"ח/ט: רבי אברהם ב"ר דוד הראב"ד זצ"ל, מפושקירא, בעל ההשגות, בעלי הנפש ועוד.
תק"ב: רבי משה ב"ר אברהם ברוידא זצ"ל, אב"ד פפד"מ ובעל אהל משה.
תרכ"ב: רבי אלעזר ב"ר משה אליקים בריעה הופשטיין זצ"ל, האדמו"ר מקוז'ניץ.
תרע"ו: רבי יוסף ב"ר אהרון פרלוב זצ"ל, האדמו"ר מקוידנוב.
תרע"ז: רבי שאול ב"ר אברהם קצין זצ"ל, בעל פרי צדיק.
תשכ"ג: רבי משולם ב"ר שמעון ראט זצ"ל, אב"ד טשרנוביץ, שאץ ועוד, בעל שו"ת קול מבשר ועוד.
תשל"א: רבי יהושע זליג ב"ר שמעון משה דיסקין זצ"ל, אב"ד פרדס חנה.

לזכור את חסדי ה'

כתב בספר חרדים לרבי אלעזר אזכרי: מצות עשה לזכור תמיד זכרון חסדיו אשר עשה עם אבותינו כמו שכתוב "וזכרת את כל הדרך...
ויאכילך את המן..."
וכל שכן מה שעושה תמיד עם כלל ישראל וכל שכן מה שעושה עימו מיום היולדו.
(קיצור חרדים פ"א ס"ק טז)

נשתדל לזכור חסדי ה' עמנו שממלא צרכינו ברוחניות ובגשמיות ונודה עליהם להשיי"ת.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il